

**БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

Кафедра риторики и методики преподавания языка и литературы

Аннотация к дипломной работе
**«Использование упражнений на литературном материале при
работе с типами речи на уроках русского языка в V–IX
классах»**

КАЗЫЧКА Наталья Алексеевна

Научный руководитель:
доцент И. М. Саникович

Минск, 2024

РЕФЕРАТ

Структура и объём дипломной работы: дипломное исследование состоит из введения, рефератов на трех языках, двух глав, заключения, списка использованных источников. **Объём дипломной работы** составляет 52 страницы, 1 таблица, 75 источников.

Ключевые слова: ТЕКСТ, ТИПЫ РЕЧИ, ПОВЕСТВОВАНИЕ, РАССУЖДЕНИЕ, ОПИСАНИЕ, УПРАЖНЕНИЕ, ЛИТЕРАТУРНЫЙ МАТЕРИАЛ.

Объект исследования: процесс изучения типов речи (описания, повествования и рассуждения) на уроках русского языка в V–IX классах.

Предмет исследования: варианты упражнений на литературном материале для работы с типами речи на уроках русского языка в V–IX классах.

Цель исследования: рассмотрение методических аспектов изучения типов речи в V–IX классах и разработка заданий, базирующихся на литературном материале, которые можно использовать на уроках русского языка в учреждениях общего среднего образования Республики Беларусь.

Методы исследования: научно-аналитический метод изучения лингвистической и методической литературы; описательный метод; эмпирический метод.

Полученные результаты и их новизна. На основе анализа лингвистической и методической литературы, а также программ и учебных пособий по русскому языку для V–IX классов исследована специфика трех типов речи и методические аспекты работы с ними на уроках в учреждениях общего среднего образования Республики Беларусь, а также разработаны варианты упражнений на литературном материале, которые можно использовать в практике преподавания.

Достоверность материалов и результатов дипломной работы подтверждается применением теоретических методов исследования источниковой базы, соответствующих цели и задачам дипломной работы.

Область возможного практического применения. Результаты дипломного исследования можно использовать в V–IX классах на уроках русского языка в учреждениях общего среднего образования Республики Беларусь и анализировать на занятиях в вузах при изучении курса «Методика преподавания русского языка» и связанных с ним факультативных дисциплин.

РЭФЕРАТ

Структура і аб'ём дыпломнай працы: дыпломнае даследаванне складаецца з уводзін, рэфератаў на трох мовах, дзвюх глаў, заключэння, спіса выкарыстаных крыніц. **Аб'ём дыпломнай працы** складае 52 старонкі, 1 табліца, 75 крыніц.

Ключавыя словы: ТЭКСТ, ТЫПЫ МАЎЛЕННЯ, АПАВЯДАННЕ, РАЗВАЖАННЕ, АПІСАННЕ, ПРАКТЫКАВАННЕ, ЛІТАРАТУРНЫ МАТЭРЫЯЛ.

Аб'ект даследавання: працэс вывучэння тыпаў маўлення (апісання, апавядання і разважання) на ўроках рускай мовы ў V–IX класах.

Прадмет даследавання: варыянты практыкаванняў на літаратурным матэрыяле для работы з тыпамі маўлення на ўроках рускай мовы ў V–IX класах.

Мэта даследавання: разгляд метадычных аспектаў вывучэння тыпаў маўлення ў V–IX класах і распрацоўка заданняў на літаратурным матэрыяле, якія можна выкарыстоўваць на ўроках рускай мовы ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі Рэспублікі Беларусь.

Метады даследавання: навукова-аналітычны метад вывучэння педагагічнай і метадычнай літаратуры; апісальны метад; эмпірычны метад.

Атрыманыя вынікі і іх навізна. На аснове аналізу лінгвістычнай і метадычнай літаратуры, а таксама праграм і вучэбных дапаможнікаў па рускай мове для V–IX класаў даследавана спецыфіка трох тыпаў маўлення і метадычныя аспекты работы з імі на ўроках ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі Рэспублікі Беларусь, а таксама распрацаваны варыянты практыкаванняў на літаратурным матэрыяле, якія можна выкарыстоўваць у практыцы выкладання.

Дакладнасць матэрыялаў і вынікаў дыпломнай работы пацвярджаецца прымяненнем тэарэтычных метадаў даследавання базы навуковых крыніц, адпаведных мэце і задачам дыпломнай работы.

Галіна магчымага практычнага прымянення. Вынікі дыпломнага даследавання можна выкарыстоўваць у V–IX класах на ўроках рускай мовы ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі Рэспублікі Беларусь і аналізаваць на занятках у ВНУ пры вывучэнні курса «Методыка выкладання рускай мовы» і звязаных з ім факультатывных дысцыплін.

ABSTRACT

Structure and scope of the diploma work: the diploma work consists of an introduction, abstracts in three languages, two chapters, a conclusion, and a list of references. **The volume of the thesis** is 52 pages, 1 table, 75 sources used.

Keywords: TEXT, TYPES OF SPEECH, NARRATION, REASONING, DESCRIPTION, EXERCISE, LITERARY MATERIAL.

The object of the research: the process of studying types of speech (description, narration and reasoning) in Russian language lessons in grades V–IX.

The subject of the research: options for exercises based on literary material for working with types of speech in Russian language lessons in grades V–IX.

The purpose of the research: preserving the methodological aspects of studying types of speech in grades V–IX and developing educational materials that can be used in Russian language lessons in general secondary education institutions of the Republic of Belarus.

Methods of the research: scientific and analytical method of studying pedagogical and methodological literature; descriptive method; empirical method.

The results of the work and their novelty. Based on the analysis of linguistic and methodological literature, as well as programs and textbooks on the Russian language for grades V–IX, the specifics of three types of speech and methodological aspects of working with them in the classroom in secondary education institutions of the Republic of Belarus were studied, and variants of exercises based on literary material were developed, which can be used in teaching practice.

Authenticity of the materials and results of the diploma work is confirmed by the use of theoretical methods of studying the source base, corresponding to the goals and objectives of the thesis.

Recommendations on the usage. The results of the thesis research can be used in grades V–IX during Russian language lessons in general secondary education institutions in Belarus and analyzed in classes at universities when studying the course “Methodology of teaching the Russian language” and connections with it in elective disciplines.